

ECONOMIA

Els banquers no van a la presó

Aproximadament 100 exdirectius de caixes d'estalvis estan imputats per la justícia, però ni un pateix presó provisional i ni tan sols els condemnats han entrat a presidi. A tot el món, excepte a Islàndia, passa igual: els banquers tenen cera del Corpus.

Reportatge de Miquel Payeras

Per la presó de Kvíabryggja, a Islàndia, feta a partir d'una antiga granja situada en una àrida esplanada entre l'Atlàntic Nord i un desolat paisatge de roca de lava coberta quasi tot l'any de neu, hi han passat els 27 banquers condemnats –alguns ja han pagat la pena, d'altres encara s'hi estan– per ser corruptes o per haver fet una gestió tan dolenta que ha perjudicat greument els accionistes, usuaris i/o ciutadans. És l'únic país occidental que de bon de veres castiga aquest tipus de delinqüents. La norma és la contrària.

Massa grans per caure

A l'Uruguai, l'Equador, Espanya, Estats

Units, Irlanda, Alemanya... les fiscalies han assegut uns altres banquers, molt pocs, als bancs dels acusats. Amb sort diversa. Però cap sentència, excepte la famosa contra el nord-americà Bernard Lawrence Madoff a 150 anys de presó, ha estat exemplar com les d'Islàndia. En general la norma és que la justícia és molt tova amb els delictes dels directius de les finances.

L'actitud tan amable es perllonga en el tracte que els Govern i la justícia occidental donen a les grans corporacions bancàries encara que siguin enxampades fent clares irregularitats. El cas de cinisme més espectacular es va viure l'any passat quan el Govern de Washington

anuncià, com si fos una gran victòria, el pacte al qual havia arribat amb les cinc corporacions bancàries més grans del món a través del qual pagarien uns 5.600 milions de dòlars –5.050 milions d'euros– de multa per haver manipulat de manera continuada durant almenys cinc anys el mercat internacional de divises. No hi hagué presó per a ningú ni, encara menys, actuacions en contra de les entitats posant-les sota control governamental o fent-les tancar, opcions senzillament inconcebibles. Què són 5.000 milions d'euros per als nord-americans Citigroup i JP Morgan, els britànics Barclays i Royal Bank of Scotland i el suís UBS? Molt poc. A uns mil milions per a →

El multiacusat Rodrigo Rato (a la pàgina anterior) no ha entrat ni un segon de la seva vida a presó preventiva. La mateixa norma judicial actua amb tot el centenar d'ex-directius de caixes imputats. El jutge Elpidio Silva (a la dreta) ha estat l'únic que s'atreu a empresonar preventivament un ex-directiu de caixa d'estalvis, Miguel Blesa. Això li ha costat 15 anys d'inhabilitació. Miguel Blesa (a l'esquerra) només estigué 15 dies a la presó, la seva defensa argumentà que, amb els criteris que li havien aplicat tots els banquers, acabarien allí. I molts pensaren que tant de bo fos així. La CAM, tot un símbol del desastre de les caixes, però amb uns directius que foren exonerats en el primer judici que patiren.

→ cada un de mitjana resulta un càstig menor. Per entendre la minsa magnitud de la multa basta dir que JP Morgan tancà 2015 amb pràcticament 25.000 milions de dòlars de benefici, UBS amb quasi 6.000 milions d'euros... Encara més sagnant és el cas del Royal Bank of Scotland, el qual el 2008 hagué de ser rescatat pel Govern de David Cameron en una operació que costà als contribuents britànics quasi 54.000 milions d'euros; doncs bé, ara no només el cacen fent irregularitats sinó que dels 3.700 milions d'euros de beneficis de 2015 en dedicà una tercera part a invertir-los en països on ha de pagar menys impostos.

Segons explica Eric Toussaint, professor de la Universitat de Lieja i president del Comitè per l'Anul·lació del Deute del Tercer Món (CADTM), a la web *bastamag.net*, el que està passant arreu d'Occident, amb les poques excepcions vistes, és que la justícia i els polítics segueixen el principi que en anglès és conegut com *Too Big To Fail*. Literalment significa 'massa gran per caure'. Toussaint troba que "podríem dir que considerant la manera com els Governos han gestionat la crisi provocada pels bancs hem inaugurat una nova doctrina que podem titular 'massa grans per ser condemnats' o 'massa grans per ser encarcerats', i si l'hem de traduir a l'anglès, el nou adagi haurà de ser *Too Big To Jail*".

El professor francès recorda que quan, el 2013, el fiscal general dels Estats Units, Eric Holder, va comparèixer davant una comissió del Senat que investigava els fets ocorreguts en el sistema financer nord-americà a partir de 2008, explicà que els bancs "són massa grans per perseguir-los judicialment, i si ho féssim ens adonaríem que inculpar-los per activitats criminals podria tenir repercussions negatives per a l'economia nacional o fins i tot la mundial".

L'Estat Espanyol

Passa el mateix a l'Estat Espanyol? Doncs, si jutgem per la suavitat de les penes que la justícia ha imposat fins ara

als ex-banquers condemnats, queda clar que sí. També són massa grans per ser encarcerats. Si més no, fins aquests moments es compleix fil per randa allò que és la norma gairebé pertot arreu. De tots els processats com a conseqüència de la fallida de les caixes d'estalvi, amb els consegüents rescats obligats per part de l'Estat, que han costat almenys 100.000 milions d'euros públics –segons dades del Tribunal de Comptes–, cap ni un ha estat condemnat a més de dos anys de presó. I com que no tenen antecedents, disposen d'arrelament social, no hi ha perill de fuga, etc., els jutges els han evitat que trepitgin les incòmodes penitenciaris.

Una de les últimes sentències conegudes, després de cinc anys d'haver-se iniciat la instrucció del cas, ha estat contra Juan Pedro Hernández Moltó, ex-president de Caja Castilla-La Mancha (CCM), i Ildefonso Ortega, ex-director general de la mateixa entitat. Tots dos han estat considerats culpables de mala gestió –la primera vegada que es culpabilitza aquesta inconvenient praxi– i condemnats a dos anys de presó i multes de prop de 30.000 euros. No hauran d'entrar a la garjola i el càstig econòmic resulta ridícul si es compara amb la xifra que per culpa de la seva administració els contribuents han enterrat en aquesta antiga caixa: 5.600 milions d'euros. Encara més revelador és que, si haguessin estat penats per un altre delicte que el fiscal reclamava, haurien sumat mig més a la sentència, o sigui que inexorablement haurien entrat a la presó. Però, coses que passen, el jutge no aprecià que aquest delicte existís i per tant els deixà amb només dos anys, cosa que els permet continuar en llibertat.

No són els únics casos. La cúpula de la Caixa d'Estalvis del Mediterrani (CAM) va ser absolta en un primer judici sobre la creació d'una filial que serví per pagar sobresous als consellers i per atorgar crèdits dubtosos. Així, Roberto López Abad, ex-director general, i Juan Ramón Avilés, ex-director financer, s'estalviaren

una primera condemna. Ara, tot cal dir-ho, López i set antics directius de l'entitat hauran de fer front a un altre judici que dilucidarà si la fallida tingué responsabilitat penal o no. Però de la primera cita amb la justícia sortiren la mar de bé. Com es recordarà, el cost de la inversió pública en aquesta caixa s'elevà almenys als 8.000 milions i, segons algunes fonts, podria arribar als 15.000.

El tribunal que jutjà el procés de fallida de Caixa Nova Galicia condemnà els

